

Aktualizace protikorupční strategie statutárního města Liberec

Stanovení globálních a dílčích cílů

Úvod

Vážení čtenáři,

globální a dílčí cíle Aktualizace protikorupční strategie statutárního města Liberec (dále PK strategie) byly diskutovány a vymezeny na společném jednání zástupců města a protikorupčních organizací Oživení, Frank Bold a Krajské protikorupční pracoviště (KPKP) dne 13/5/2015 a dále zpřesňovány na pracovních schůzkách s protikorupční specialistkou magistrátu města. Následující text nejprve shrnuje základní informace o PK strategii (oblasti správy, které do ní byly zahrnuty; časový plán; vstupní analýza), poté předkládáme vlastní cíle a také nástroje k jejich dosažení. Veškeré připomínky, komentáře, ale i další náměty adresujte prosím zpracovatelům na info@magistrat.liberec.cz, předmět PK strategie.

Ivan Langr, 08/06/2015

Vstupní shrnutí

Prioritní oblasti správy v PK strategii

- **samospráva** (odborné odbory samosprávy a jejich vazby navenek, procesy politického vedení, vnitřní předpisy, formální sféra rozhodování aj.)
- **státní správa v přenesené působnosti** (agendy státní správy a jejich vazby navenek, zasahování samosprávy do státní správy, formální sféra rozhodování aj.)
- **transparentnost politiky** (politické vedení samosprávy, střet zájmů, transparentnost rozhodování aj.)
- **municipální obchodní společnosti** (vlastnická politika, způsoby obsazování statutárních orgánů i managementu, veřejné zadávání aj.)
- **příspěvkové organizace** (transparentnost hospodaření, 3E, vnitřní předpisy aj.)
- **dotiční politika** (transparentnost rozhodování a přidělování dotací, účelnost poskytovaných dotací aj.)
- **veřejné zakázky**
- **radniční periodika**

Časová osa plnění PK strategie

- věcné zadání strategie a schválení časového harmonogramu aktualizace v radě města (termín splnění: 7/4/2015)
 - vstupní analýza situace v Liberci v oblasti korupce (KPKP, termín splnění: 30/4/2015), ke spolupráci na textaci analýzy i k následující připomínkové revizi oslovení i členové zastupitelstva města Liberec
 - konceptualizace globálních cílů protikorupční strategie za účasti expertů z Frank Bold, KPKP a Oživení (termín splnění: květen 2015)
- ***1. veřejné projednání s občany města (termín splnění: květen/ červen 2015)***
- vlastní práce na aktualizaci strategie (termín splnění: září/ říjen 2015)
 - oponentura prostřednictvím oslovených NNO (termín splnění: říjen 2015)
 - ***2. veřejné projednání s občany města (termín splnění: listopad 2015)***
 - ***schválení v orgánech města (termín splnění: nejpozději prosinec 2015)***
 - ***implementace a vyhodnocování strategie (průběžně 2016 – 2018)***

Vstupní analýza situace v Liberci v oblasti korupce (KPKP) – historický/ aktuální kontext I.

- **primátor/ náměstci** – zneužití funkce/ propojení se zájmovými skupinami
- **rada města** – nepřehlednost předkládaných materiálů/ pozdní zveřejňování dat/ nedostatečná komunikace se ZM/ neefektivní kontrola činnosti radních/ nedostatečná informovanost o činnosti komisí RM
- **zastupitelstvo města** – nízká informovanost/ nedostatečná motivace k výkonu funkce/ nedostatečná komunikace s veřejností/ nedostatečná informovanost o činnosti výborů ZM
- **magistrát (samospráva)** – nízká nebo jen formální kontrola činnosti/ absence osobní zodpovědnosti/ nekompetentnost a outsourcing/ přetíženost úředníků vs. nízká kvalita práce/ nedostatečná motivace k práci/ mezery v aplikaci zákona 106/1999 Sb., InfoZ
- **magistrát (státní správa)** – politické krytí tajemníkem/ netransparentnost správní činnosti (lhůty, nečinnost aj.)/ tlak ze strany lobby a politických elit a vůle jí podléhat/ nedostatečná kontrolní činnost
- **tajemník** – chybí vnitřní integrita a nezávislost/ nedostatek kontroly v personálních otázkách
- **obchodní společnosti (MOS)** – zpolitizování statutárních orgánů i managementu/ netransparentnost hospodaření/ outsourcing služeb/ přelévání zakázek ze správy na MOS/ nedostatečná zodpovědnost managementu/ neprůhledné zakázky
- **městský majetek** – nevýhodné prodeje nemovitostí/ nevýhodné pronájmy a směny/ špatná evidence majetku/ slabá právní obrana města
- **územní plán** – privatizace veřejného zájmu/ nedostatečný rozvoj okrajových čtvrtí/ absence hlavního architekta

Vstupní analýza situace v Liberci v oblasti korupce (KPKP) – historický/ aktuální kontext II.

- **dotiční politika** – privatizace priorit a projektů/ propojení politických elit a příjemců dotací
- **dotiční fondy města** – netransparentnost a neveřejnost hodnocení/ politizace rozhodování/ finanční disproporce mezi fondy/ chybí podpora protikorupčních aktivit
- **veřejné zadávání** – podpora nesoutěživosti / nekompetentnost úředníků/ outsourcing/ nedostatečná kontrola/ klientelismus/ absence black listu/ nedostatečná kvalita TDI
- **příspěvkové organizace** – pod přímým politickým vlivem/ nedostatečná kontrola/ malá informovanost o hospodaření a činnosti/ klientelismus/

Vymezení globálních a dílčích cílů

abcdef – cíle, které již plníme

abcdef – cíle, jejichž plnění předpokládáme ještě před schválením strategie

abcdef – nově zapracované cíle a nástroje po veřejném projednání 24/6/2015

Samospráva I.

- **Cíle nulté úrovně:**
 - *zodpovědný, nezávislý a spokojený úředník*
 - *efektivní správa*
 - *zdravý a transparentní úřad*

Samospráva II.

- *Cíl A:* regulace a kontrola vztahů vedoucích pracovníků se soukromým sektorem
→ *Nástroj:* 1. aktualizace etického kodexu úředníka (explicitní vymezení, co je vhodné a co nikoli); 2. systém vstupních a průběžných protikorupčních školení s důrazem na integritu, etiku, transparentnost a eliminaci střetu zájmů v rozhodování
- *Cíl B:* regulace vztahů (systém nabídek) ze strany soukromého sektoru směrem k pracovníkům MML
→ *Nástroj:* zvl. ustanovení smluv mezi SML a soukromým sektorem, tzv. integrity pact
- *Cíl C:* posílení nezávislé pozice úředníků (adresná i anonymní podání v případě korupčních rizik)
→ *Nástroj:* protikorupční ombudsman (**statut** + pravidelný zpětný reporting směrem ke kontrolnímu výboru ZM)
- *Cíl D:* zefektivnění práce odborů a jejich kontrola
→ *Nástroj:* zavedení půlročních/ ročních plánů práce se zpětným vyhodnocováním (vedoucí odborů nebo oddělení)
- *Cíl E:* zvýšení zodpovědnosti úředníků MML v rámci projektového řízení, nakládání s majetkem, při veřejném zadávání a v dotační politice
→ *Nástroj:* **zavedení tzv. matic osobní zodpovědnosti**
- *Cíl F:* posílení zdravého klimatu MML
→ *Nástroj:* dotazníky spokojenosti (zaměstnavatel vs. vedoucí úředníci, referenti vs. vedoucí úředníci, hodnotící formulář podřízených a vedoucích pracovníků)
- *Cíl G:* transparentnost smluvních vztahů, svobodný přístup k informacím **a jejich zveřejnění**
→ *Nástroj:* 1. aktualizace směrnice zveřejňování smluv SML na webu města nebo **v centrálním registru smluv MV**; 2. manuál důsledného a žadatelsky přívětivého poskytování informací dle 106/1999 Sb., InfZ; **3. aktualizace směrnice o vyřizování petic, stížností a podnětů**; 4. **pravidla zveřejňování platů a odměn politiků a úředníků (roční frekvence)**; 5. **zveřejňování nahlášeného střetu zájmů – zastupitelé, pracovníci MML (protikorupční portál)**

Státní správa v přenesené působnosti I.

- **Cíle nulté úrovně:**

- *zodpovědný, nezávislý a spokojený úředník*
 - *efektivní správa*
 - *zdravý a transparentní úřad*

Státní správa v přenesené působnosti II.

- *Cíl A:* regulace a kontrola vztahů vedoucích pracovníků se soukromým sektorem
→ *Nástroj:* 1. aktualizace etického kodexu úředníka (explicitní vymezení, co je vhodné a co nikoli); 2. systém vstupních a průběžných protikorupčních školení s důrazem na integritu, etiku, transparentnost a eliminaci střetu zájmů v rozhodování
- *Cíl B:* regulace vztahů (systém nabídek) ze strany soukromého sektoru směrem k pracovníkům MML
→ *Nástroj:* zvl. ustanovení smluv mezi SML a soukromým sektorem, tzv. integrity pact
- *Cíl C:* posílení nezávislé pozice úředníků (adresná i anonymní podání v případě korupčních rizik)
→ *Nástroj:* protikorupční ombudsman (**statut** + pravidelný zpětný reporting směrem **ke kontrolnímu výboru ZM** a tajemníkovi úřadu)
- *Cíl D:* zefektivnění práce odborů a jejich kontrola
→ *Nástroj:* zavedení ročních plánů práce se zpětným vyhodnocováním (výběrové odbory)
- *Cíl E:* posílení zdravého klimatu MML
→ *Nástroj:* dotazníky spokojenosti (zaměstnavatel vs. vedoucí úředníci, referenti vs. vedoucí úředníci, hodnotící formulář podřízených a vedoucích pracovníků)
- *Cíl F:* transparentnost smluvních vztahů, poskytování informací **a jejich zveřejňování**
→ *Nástroj:* 1. aktualizace metodiky zveřejňování smluv SML na webu města nebo **v centrálním registru smluv MV**; 2. manuál důsledného a žadatelsky přívětivého poskytování informací dle 106/1999 Sb., InfZ; **3. aktualizace směrnice o vyřizování petic, stížností a podnětů**; **4. pravidla zveřejňování platů a odměn politiků a úředníků (roční frekvence)**; **5. zveřejňování nahlášeného střetu zájmů – pracovníci MML (protikorupční portál)**

Transparentnost politiky I.

- **Cíle nulté úrovně:**
 - *otevřené informace*
 - *veřejné rozhodování*
 - *omezení zákulisních praktik*

Transparentnost politiky II.

- *Cíl A:* zvýšení transparentnosti výstupů z RM (podklady)
→ *Nástroj:* metodika (směnice) tvorby usnesení i podkladových materiálů (komplexnost materiálů, background předcházející opatření, možnost filtrování a vyhledávání v jednotlivých souborech dle klíčových slov aj.)
- *Cíl B:* zvýšení transparentnosti a efektivity jednání RM
→ *Nástroj:* 1. zveřejňování kompletních podkladů z jednání RM (s výjimkou citlivých údajů – zákon 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění); 2. zveřejňování zvukových záznamů z jednání RM
- *Cíl C:* zvýšení individuální zodpovědnosti a integrity uvolněného člena ZM
→ *Nástroj:* pracovní diář s ustanovením o schůzkách s potenciální lobby (uskutečněné schůzky)
- *Cíl D:* zvýšení transparentnosti výstupů ze ZM a efektivity ex post kontroly
→ *Nástroj:* 1. metodika (směrnice) tvorby usnesení i podkladových materiálů (komplexnost materiálů, předcházející opatření, možnost filtrování a vyhledávání v jednotlivých souborech dle klíčových slov aj.); 2. uživatelsky přívětivý audiozáznam z jednání ZM (minutáž a vnitřní členění)
- *Cíl E:* zvýšení transparentnosti jednání komisí RM a výborů ZM
→ *Nástroj:* 1. veřejná jednání výborů a komisí (s výjimkou komise humanitní a pro veřejné zakázky); 2. zveřejňování výstupů (zápisy, usnesení, prezenční listiny, pozvánky na další jednání)

Municipální obchodní společnosti I.

- **Cíle nulté úrovně:**

- *jasná vlastnická politika*
- *omezení politického trafikaření*
- *transparentnost smluvních vztahů*

Municipální obchodní společnosti II.

- *Cíl A:* vymezení strategických cílů MOS a jejich pravidelné vyhodnocování
→ *Nástroj:* vlastnická politika ZM (OECD)
- *Cíl B:* posílení kontrolní kapacity vlastníka MOS (pravidelný reporting managementu i zástupců vlastníka na ZM)
→ *Nástroj:* vlastnická politika ZM (OECD)
- *Cíl C:* depolitizace statutárních orgánů a eliminace „politického trafikaření“
→ *Nástroj:* 1. zavedení německého modelu (představenstva = management, dozorčí rady = politické zastoupení koalice a opozice) **a pravidla nominačního procesu**; 2. regulace kumulace funkčního období zástupců ve statutárních orgánech
- *Cíl D:* efektivní nakládání s (nemovitým) majetkem MOS a priority rozvoje MOS
→ *Nástroj:* 1. aktualizace vnitřních předpisů; 2. účelná tvorba rozvojových plánů a investic a jejich optimalizace
- *Cíl E:* transparentnost smluvních vztahů a svobodný přístup k informacím
→ *Nástroj:* 1. metodika zveřejňování smluv MOS na webu MOS nebo v centrálním registru smluv MV; 2. manuál důsledného a z pozice žadatele přívětivého poskytování informací dle 106/1999 Sb., InfZ; 3. zveřejňování finančních toků mezi MOS a jejich vlastníkem
- *Cíl F:* zvýšení integrity zaměstnanců MOS, důraz na jejich etické a transparentní chování, eliminace střetu zájmů v rozhodování
→ *Nástroj:* etický kodex MOS

Příspěvkové organizace I.

- **Cíle nulté úrovně:**

- *strategická politika zřizovatele*
 - *efektivní kontrola*
- *transparentnost smluvních vztahů*

Příspěvkové organizace II.

- *Cíl A:* vymezení strategických cílů PO a jejich pravidelné vyhodnocování
→ *Nástroj:* strategická politika zřizovatele PO, tj. ZM
- *Cíl B:* zvýšení oboustranné komunikace a kontroly zřizovatele nad PO
→ *Nástroj:* dozorčí rady PO
- *Cíl C:* zefektivnění práce PO a jejich rozvojové plány
→ *Nástroj:* zavedení ročních plánů práce se zpětným vyhodnocováním
- *Cíl D:* efektivní nakládání s (nemovitým) majetkem PO
→ *Nástroj:* 1. aktualizace vnitřních předpisů; 2. provozní pravidla (pronájmy prostor třetím subjektům); 3. důsledná vymahatelnost zjištění OKA
- *Cíl E:* transparentnost smluvních vztahů a svobodný přístup k informacím
→ *Nástroj:* 1. metodika zveřejňování smluv PO na webu PO nebo v centrálním registru smluv MV; 2. manuál důsledného a žadatelsky přívětivého poskytování informací dle 106/1999 Sb., InfZ

Dotační politika I.

- **Cíle nulté úrovně:**
 - *objektivní hodnocení žádostí*
 - *efektivní kontrola a účelné využití prostředků města*
 - *transparentnost*

Dotační politika II.

- *Cíl A:* optimalizace přidělování dotací z účelových fondů
→ *Nástroj:* 1. **úprava pravidel** (bodovací systém) pro efektivní a spravedlivé nastavení kritérií; 2. **úprava statutu fondů – transparentní vlastnická struktura žadatelů o dotace**; 3. **povinné zdůvodňování nepřidělení dotace, příp. snížení požadované částky**
- *Cíl B:* depolitizace správních rad
→ *Nástroj:* obsazování rad i nezávislymi osobnostmi
- *Cíl C:* optimalizace administrativní fáze dotační politiky (deformalizace)
→ *Nástroj:* 1. přehlednost dotačních programů a možností čerpání (dotační kalendář); 2. důsledná (ex ante) kontrola žádostí na vstupu; 3. průběžná (interim) kontrola plnění účelu; 4. následná (ex post) kontrola vyúčtování
- *Cíl D:* transparentnost přidělování dotací v historickém kontextu
→ *Nástroj:* manuál vedení průběžného seznamu příjemců dotací a souhrnu schválených částek

Veřejné zadávání I.

- **Cíle nulté úrovně:**

- *poptávkový systém investic*
- *transparentnost zadávacích procesů*
- *komplexní vyhodnocování zakázek*

Veřejné zadávání II.

- *Cíl A:* systémové plánování a vyhodnocování investic
→ *Nástroj:* 1. metodika plánování investic (poptávkový vs. nabídkový systém, potřebnost zakázky + nulová varianta, cenová přiměřenost); 2. metodika vyhodnocování investic (3E)
- *Cíl B:* transparentnost a optimalizace kvality zveřejňování informací o VZ a omezení přeprodávání VZ
→ *Nástroj:* 1. směrnice zveřejňování systémového propojení informací (administrace, TDI, dodavatel, subdodavatelé = rodné listy zakázek); 2. vzorové smlouvy a smluvní standardy, **kvalita zadávací dokumentace**; 3. kalendář předpokládaných investičních záměrů SML na rozpočtový rok (interaktivní formulář pro potenciální dodavatele)
- *Cíl C:* regulace a kontrola vztahů vedoucích pracovníků se soukromým sektorem
– viz samospráva *Cíl A*
- *Cíl D:* regulace vztahů (systém nabídek) ze strany soukromého sektoru směrem k pracovníkům MML
– viz samospráva *Cíl B*
- *Cíl E:* eliminace přístupu „sporných“ dodavatelů k podání nabídky
→ *Nástroj:* zavedení black listů (nutná právní analýza souladu s legislativou, příklady dobré praxe, **možnosti řešení**)
- *Cíl F:* zvýšení zodpovědnosti úředníků MML při veřejném zadávání
– viz samospráva *Cíl E*

Radniční periodika I.

- **Cíle nulté úrovně:**
 - *depolitizace redakční rady*
 - *nezávislá redakce*

Radniční periodika II.

- *Cíl A:* depolitizace redakční rady (RR) zpravodaje
→ *Nástroj:* 1. složení RR z neuvolněných členů ZM a osob z veřejnosti se společenskou autoritou; 2. pravidla (statut) role redakční rady
- *Cíl B:* **profesionální** redakce zpravodaje
→ *Nástroj:* 1. profesionální tým redakce složený z pracovníků MML, příp. externích pracovníků; 2. kodex dobrého zpravodaje (oddělení zpráv od komentářů, vyváženost, nestrannost, alternativní sdělení aj.)

Implementace PK strategie

Příprava prostředí

Příprava prostředí je důležitou, avšak často podceňovanou etapou zavádění (implementace) jakékoli koncepce, strategie či změny v manažerském řízení instituce veřejné správy i soukromého podniku. Zjednodušeně řečeno, pokud jsou změny příliš rychlé a radikální, aniž by byly dostatečně vysvětleny a vykomunikovány s těmi, kteří je mají přijmout za své, snižují se obvykle šance na úspěch. Úkolem zpracovatelů aktualizace PK strategie i dalších zainteresovaných osob je v co největší míře tyto možné negativní aspekty (tzv. implementační deficit) minimalizovat. Důležité je včas seznámit pracovníky magistrátu města, obchodních společností i příspěvkových organizací s cíli PK strategie, s časovým průběhem i samotným procesem jejich zavádění, poskytnout dostatek prostoru na dotazy, a snížit tak jejich přirozené obavy. Oboustranná komunikace ale musí pokračovat i po schválení novely strategie, a to jak prostřednictvím vedoucích pracovníků, tak vybraných dílčích cílů (samospráva *Cíl F*, státní správa *Cíl E*). **PK strategie není nástrojem k bezbřehému růstu pracovních povinností či dokonce k osobnímu šikanování úředníků a dalších zaměstnanců, ale naopak ke zlepšení chodu a pověsti celé skupiny statutárního města Liberec.**

Implementace a vyhodnocování PK strategie

- *Cíl A:* implementace PK Strategie
→ *Nástroj:* implementační plán 2016 – 2018 s maticí zodpovědnosti (kdy, kdo, jak)
- *Cíl B:* nezávislé vyhodnocování implementace PK strategie
→ *Nástroj:* 1. vytvoření protikorupčního oddělení v rámci odboru kontroly a interního auditu (OKA) MML; 2. minimálně roční implementační zprávy k rukám RM, ZM
- *Cíl C:* transparentnost implementace PK strategie
→ *Nástroj:* upgrade protikorupčního portálu města (průběžné plnění implementačního plánu a vyhodnocování)